

Rolf Berg & Peder Lindhjem: Militær modstand i Rogaland og Vestfold. Norge og den 2. verdenskrig. Universitetsforlaget, Oslo, 1972. 342 sider. Nkr. 24,-.

Samtidshistorisk Forskningsgruppe har i sin udmærkede serie »Norge og den 2. verdenskrig« udsendt et bind indeholdende to unge historikers specialeafhandlinger om det militære modstandsarbejde (Milorg) i to norske fylker. Rolf Berg har skrevet om Rogaland (Stavanger-området), Peder Lindhjem om Vestfold (vestsiden af Oslo fjord).

Trods de kritiske anmærkninger, der kan gøres, er der tale om fremstillinger, der fungerer som udmærkede supplementer til Kjeldstadlis grundlæggende undersøgelse, »Hjemmestyrkene«, fra 1959. Man bemærker, at der var enorm forskel på arbejdets udvikling i de to fylker. I Rogaland lå hovedvægten på efterretningsarbejdet, og det militære arbejde var meget svagt udviklet. Således var Stavanger næsten blottet for »kampgrupper« (ventegrupper), og de, der fandtes ved befrielsen, havde overhovedet ingen våben. Til gengæld udviklede Vestfold-byerne en meget livlig og velorganiseret gruppedannelse, således at området ud af en befolkning på ca. 150.000 den 8. maj 1945 kunne mobilisere ca. 3.300 mand. Det kan Danmark ikke opvise magen til.

Begge fremstillinger bygger på materiale fra modstandsbevægelsens arkiver suppleret med interviews. Ingen af dem har anvendt materiale af tysk proveniens. Undertiden geråder Rolf Berg lige rigeligt i sine kilders vold. Således anfører han flere gange som hovedforklaring til Stavangers svage illegale udvikling, at byen på grund af sin og omegnens geografiske beskaffenhed ikke var egnet til et sådant organisationsarbejde – og citerer som belæg herfor den lokale illegale chefs ræsonnementer. Det er måske snarere den personlige faktor, man skal have fat i. Kommunisternes selvstændige illegale arbejde omtales af begge forfattere, men der er flere løse ender. Man kunne ønske, at Lindhjem under omtalen af Saborg havde søgt at inddrage materiale fra kommunistisk side og ikke udelukkende bygget på Milorg-materiale.

For en dansk læser er det interessant at sammenligne norsk og dansk modstandsarbejde. Man konstaterer mange ligheder – de oppefra kommende impulsers betydning for aktiviseringen af det illegale potentielt, behovet for våben for at give gruppedannelsen indhold og mening, de tyske oprulningers lammende virkning, det realistiske syn på gruppernes rolle i befrielsesfasen. Men man konstaterer også store forskelle – den norske modstandskamp som en kontinuerlig fortsættelse af krigen i foråret 1940 og som følge heraf officerskorpsets centrale placering fra første færd, organisationsarbejdets langt tidligere begyndelse og dets koncentration fra første færd om kampen mod tyskerne (deroppe behøvede de jo ikke som vore hjemlige aktivister før den 29. august 1943 at stræbe efter norske tilstande), de norske kommunisters isolerede position, den relativt svage sabotageaktivitet i Norge, de ejendommelige divergenser i de direktiver, der kom fra London.

Aage Trommer